

ЗАОЩАДЖЕННЯ ДОМОГОСПОДАРСТВ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

©2025 СЛАВКОВА А. А., ШЕВАЛДІНА В. Г.

УДК 330.567.2
JEL Classification: D19; D91; E21

Славкова А. А., Шевалдіна В. Г.

Заощадження домогосподарств та їх вплив на економіку України

Метою статті є аналіз заощаджень домогосподарств, їхньої ролі у розвитку економіки України, визначення основних проблем у цій сфері та обґрунтування рекомендацій щодо підвищення їхнього впливу на економічне зростання і фінансову стабільність країни. Проблема впливу заощаджень домогосподарств на розвиток економіки України є актуальною з огляду на їх значний потенціал як джерела інвестиційних ресурсів. Економічна нестабільність, низький рівень довіри до фінансових установ, обмеженість інвестиційних можливостей та недостатня фінансова грамотність населення обмежують роль заощаджень у стимулюванні економічного зростання. Заощадження домогосподарств в Україні становлять незначну частку ВВП і мають слабкий вплив на доходи бюджету, що свідчить про недосконалість механізмів їх мобілізації та інтеграції у фінансовий обіг. У дослідженні використано методи економічного аналізу, зокрема, порівняння динамічних рядів, статистичні методи для оцінки частки заощаджень у макроекономічних показниках та доходах бюджету, а також коефіцієнти еластичності для оцінки взаємозв'язків між показниками. Аналітичний підхід ґрунтується на вивченні офіційної статистики за 2019–2024 роки. Дослідження показало волатильність динаміки активних заощаджень домогосподарств, особливо в періоді економічних криз, таких як пандемія COVID-19 та війна. Частка заощаджень у ВВП залишалася низькою – від 0,34 % до 0,77 %. Коефіцієнт еластичності заощаджень демонстрував високу волатильність, що свідчить про слабку інтеграцію заощаджень в економічні процеси. Доходи державного бюджету від активних заощаджень зросли у 2023–2024 роках, однак залишаються незначними порівняно із загальними доходами бюджету. Заощадження домогосподарств в Україні мають обмежений вплив на економіку через економічну нестабільність, низьку довіру до банків та слабку еластичність до ВВП. Для покращення ситуації необхідно забезпечити стабільність фінансової системи, розвивати фінансові продукти, запроваджувати податкові стимули, освітні програми та стимулювати інвестиції. Загалом необхідно створювати умови для інтеграції заощаджень населення у продуктивний сектор економіки.

Ключові слова: заощадження домогосподарств, економіка України, активні заощадження, кредитування, бюджетні надходження, економічне зростання.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2025-1-342-349>

Рис.: 4. Табл.: 2. Бібл.: 13.

Славкова Алла Аркадіївна – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів імені В. М. Федосова, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (просп. Берестейський, 54/1, Київ, 03057, Україна)

E-mail: slavkova.a@kneu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8337-8679>

Researcher ID: HZM-0051-2023

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=58248883000>

Шевалдіна Валентина Геннадіївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри банківської справи та страхування, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (просп. Берестейський, 54/1, Київ, 03057, Україна)

E-mail: shevaldina.valentyna@kneu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7496-1443>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/IST-7521-2023>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57217309214>

UDC 330.567.2
JEL Classification: D19; D91; E21

Slavkova A. A., Shevaldina V. H. Household Savings and Their Impact on the Ukrainian Economy

The aim of the article is to analyze household savings, their role in the development of the Ukrainian economy, identify the main problems in this area, and substantiate recommendations for enhancing their impact on economic growth and the financial stability of the country. The issue of the impact of household savings on the development of the Ukrainian economy is relevant given their significant potential as a source of investment resources. Economic instability, low levels of trust in financial institutions, limited investment opportunities, and insufficient financial literacy of the population restrict the role of savings in stimulating economic growth. Household savings in Ukraine constitute a small share of GDP and have a weak impact on budget revenues, indicating the imperfection of mechanisms for their mobilization and integration into the financial circulation. The study employs economic analysis methods, including the comparison of dynamic series, statistical methods for assessing the share of savings in macroeconomic indicators and budget revenues, as well as elasticity coefficients to evaluate the relationships between indicators. The analytical approach is based on the study of official statistics for the years 2019–2024. The study showed the volatility of the dynamics of

active household savings, especially during periods of economic crises such as the COVID-19 pandemic and the ongoing war. The share of savings in GDP remained low, i. e. from 0.34% to 0.77%. The elasticity coefficient of savings demonstrated high volatility, indicating a weak integration of savings into economic processes. The revenues of the State budget from active savings increased in 2023–2024, but remain insignificant compared to the total budget revenues. Household savings in Ukraine have a limited impact on the economy due to economic instability, low trust in banks, and weak elasticity towards GDP. To improve the situation, it is necessary to ensure the stability of the financial system, develop financial products, introduce tax incentives, educational programs, and stimulate investments. Overall, it is necessary to create conditions for the integration of the population's savings into the productive sector of the economy.

Keywords: household savings, Ukraine's economy, active savings, lending, budget revenues, economic growth.

Fig.: 4. **Tabl.:** 2. **Bibl.:** 13.

Slavkova Alla A. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Professor of the Department of Finance named after V. M. Fedosov, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (54/1 Beresteiskyi Ave., Kyiv, 03057, Ukraine)

E-mail: slavkova.a@kneu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8337-8679>

Researcher ID: HZM-0051-2023

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=58248883000>

Shevaldina Valentyna H. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Banking and Insurance, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (54/1 Beresteiskyi Ave., Kyiv, 03057, Ukraine)

E-mail: shevaldina.valentyna@kneu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7496-1443>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/IST-7521-2023>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57217309214>

Вступ. Проблема ефективного залучення заощаджень домогосподарств в економіку України є надзвичайно актуальною, оскільки ці фінансові ресурси можуть стати важливим джерелом інвестицій та стимулювання економічного зростання. На тлі економічних викликів, зокрема пандемії, військових дій та фінансової нестабільності, рівень заощаджень залишається низьким, а механізми їх залучення – малоефективними. Домогосподарства часто не довіряють фінансовим інституціям через ризики втрат, обмежений доступ до надійних інвестиційних інструментів та низьку фінансову грамотність. Водночас недостатня мобілізація заощаджень обмежує можливості держави та бізнесу для отримання необхідних ресурсів.

Актуальність теми обумовлена значенням заощаджень домогосподарств та доходів від них як важливого джерела фінансових ресурсів для економіки країни. Оцінка еластичності доходів від заощаджень до ВВП, надходжень до Державного бюджету, їх частки в податкових доходах дозволяє визначити їхній внесок у фінансування державних витрат, що є важливим для забезпечення економічної стабільності та реалізації державної політики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з питань заощаджень домогосподарств в Україні показує широкий спектр проблем і підходів до цієї теми. Зокрема, О. І. Береславська та Н. С. Козій акцентують увагу на структурі та динаміці банківських заощаджень, підкреслюючи їх важливість під час кризових станів економіки України [1]. Своєю чергою, Т. Гудзь приділяє особливу увагу прогнозуванню трансформації заощаджень домогосподарств в інвестиційний капітал, що є важливим кроком до забезпечення стабільного економічного зростання [2]. В. В. Коваленко розглядає макроекономічні чинники мотивації домогосподарств до заощаджень, вказуючи на вплив таких факторів, як рівень інфляції, процентні ставки та соціально-економічна ситуація в країні [3]. О. І. Копилюк

та О. М. Музичка аналізують концептуальні підходи до трансформації заощаджень у інвестиції, звертаючи увагу на необхідність розвитку ефективних механізмів для перетворення заощаджень у продуктивні інвестиційні ресурси [4]. О. М. Лозиченко, своєю чергою, висвітлює основні бар'єри, які стримують зростання заощаджень домогосподарств в Україні, серед яких недовіра до фінансових установ і відсутність достатнього стимулювання з боку держави [5]. Л. М. Мельник, В. Л. Дума та О. В. Яковчук акцентують увагу на ролі заощаджень у формуванні інвестиційного потенціалу країни, підкреслюючи їхню важливість для економічного розвитку [6].

Публікація М. А. Синиці зосереджена на поведінкових аспектах споживчих витрат та проблемах заощаджень в умовах економічних шоків [7], а О. В. Третякова, В. М. Харабара та О. О. Дзюба вивчають діяльність банківських установ щодо залучення заощаджень домогосподарств, пропонуючи шляхи вирішення існуючих проблем [8]. К. С. Шапошников, Д. В. Крилов та О. М. Лозиченко розглядають роль заощаджень домогосподарств у розвитку національної економіки, підтверджуючи їхнє значення для економічної стабільності [9]. Л. О. Шкварчук та Р. А. Слав'юк аналізують взаємозв'язок економічного зростання та заощаджень, підкреслюючи важливість збільшення рівня заощаджень для стимулювання сталого економічного розвитку [10]. Усі ці роботи свідчать про багатогранність досліджень заощаджень домогосподарств в Україні, а також вказують на необхідність комплексного підходу до вирішення проблем, пов'язаних із їх впливом на економіку України.

Попередні дослідження підтверджують важливість заощаджень домогосподарств для економічного розвитку України, проте недостатньо уваги приділено їхньому реальному впливу на розвиток економіки, бюджетні надходження та макроекономічну стабільність.

Метою статті є аналіз заощаджень домогосподарств, їх ролі у розвитку економіки України, визначення основних проблем у цій сфері та обґрунтування рекомендацій щодо підвищення їхнього впливу на економічне зростання і фінансову стабільність країни.

У дослідженні використано методи економічного аналізу, зокрема порівняння динамічних рядів, статистичні методи для оцінки частки заощаджень у макроекономічних показниках та доходах бюджету, а також коефіцієнти еластичності для оцінки взаємозв'язків між показниками. Аналітичний підхід ґрунтується на вивченні офіційної статистики за 2019–2024 роки.

Викладення основного матеріалу й отриманих наукових результатів. Ефективне залучення заощаджень домогосподарств є ключовим фактором економічного зростання України. Воно сприяє формуванню фінансових ресурсів, які можуть використовуватися для інвестування у стратегічні галузі. Розгляд основних показників заощаджень та їх зв'язку з державними фінансами є надзвичайно важливим.

Конкретні дані про обсяг заощаджень домогосподарств в Україні не є недостатньо деталізованими для проведення точного аналізу та не оновлюються з 2021 року внаслідок складності дослідження в умовах військового стану. Оскільки прямі показники обсягу заощаджень відсутні, для дослідження ефективності залучення заощаджень в економіку України акцент зроблено на аналізі до-

ходів домогосподарств, що отримуються від активних заощаджень. До активних заощаджень належать фінансові інструменти, які здатні приносити дохід та/або використовуватися в інвестиційній діяльності. Серед них виділяють кошти на поточних і депозитних банківських рахунках, що є найпоширенішою формою накопичення. Ощадні сертифікати також належать до активних заощаджень, оскільки забезпечують фіксований дохід та сприяють довгостроковому накопиченню.

Вклади у кредитних спілках, включаючи пайові внески членів таких установ, становлять ще одну категорію активних заощаджень, яка спрямована на підтримку локальних економічних ініціатив. До активних заощаджень входять також інвестиції у сертифікати фондів операцій з нерухомістю, які забезпечують доступ до доходів від управління нерухомістю. Іншим важливим компонентом є іпотечні цінні папери, які представляють собою боргові інструменти, що гарантують дохід від операцій з іпотечними активами. Облігації, які випускаються емітентами, належать до активних заощаджень через можливість отримання процентного доходу або дисконту. Загалом, активні заощадження охоплюють широкий спектр фінансових інструментів, які мають потенціал для зростання капіталу та сприяють економічній активності.

Аналіз динаміки доходів домогосподарств від активних заощаджень дозволяє оцінити зміну фінансових ресурсів, доступних для економіки (рис. 1).

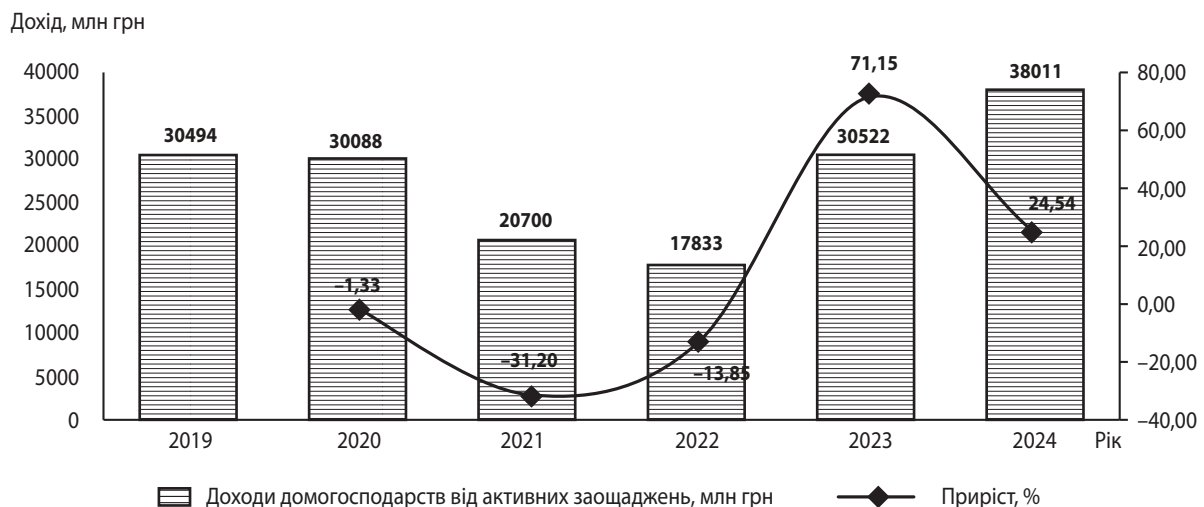

Рис. 1. Динаміка доходів домогосподарств від активних заощаджень в Україні за 2019–2024 рр.

Джерело: складено авторами за матеріалами [11]

Аналіз динаміки доходів домогосподарств від активних заощаджень в Україні показує суттєві коливання протягом досліджуваного періоду. У 2019 році обсяг доходів домогосподарств від активних заощаджень склав 30494 млн грн, однак у 2020 році він знизився на 1,33 %, що можна пояснити впливом економічної невизначеності через пандемію COVID-19. У 2021 році падіння було ще значнішим – на 31,2 %, що свідчить про скорочення доходів домогосподарств та посилення інфляційного тиску. У 2022 році спостерігалось зниження на 13,85 %, що пов'язано з наслідками повномасштабного вторгнення Росії в Україну, коли значна частина домогосподарств втра-

тила можливість накопичувати кошти. Проте у 2023 році обсяг доходів домогосподарств від заощаджень різко зріс на 71,15 %, досягнувши 30522 млн грн. Це зростання пояснюється стабілізацією економічної ситуації, поступовим відновленням доходів домогосподарств та збільшенням інвестиційних можливостей. У 2024 році зростання продовжилося, досягнувши 24,54 %, що свідчить про активізацію економічної діяльності та повернення довіри населення до фінансових інститутів. Основними факторами впливу стали економічна ситуація в державі, зниження інфляційних очікувань та покращення умов праці. Зростання загальних доходів домогосподарств, підтримка держави та розши-

рення доступу до фінансових інструментів також сприяли покращенню ситуації. Однак варто зазначити, що нестабільність у попередні роки зменшила базу заощаджень, що вплинуло на їхню подальшу динаміку.

Вивчення частки доходів домогосподарств від активних заощаджень у ВВП дає змогу оцінити їхній вплив на загальну економічну активність (рис. 2).

Частка доходів домогосподарств від активних заощаджень у ВВП в Україні протягом досліджуваного періоду демонструє загальну тенденцію до зниження, за винятком окремих періодів відновлення. У 2019 році цей показник становив 0,77 %, що свідчить про відносно низький рівень залучення заощаджень у порівнянні з масштабами економіки. У 2020 році частка скоротилася до 0,72 %, що пояс-

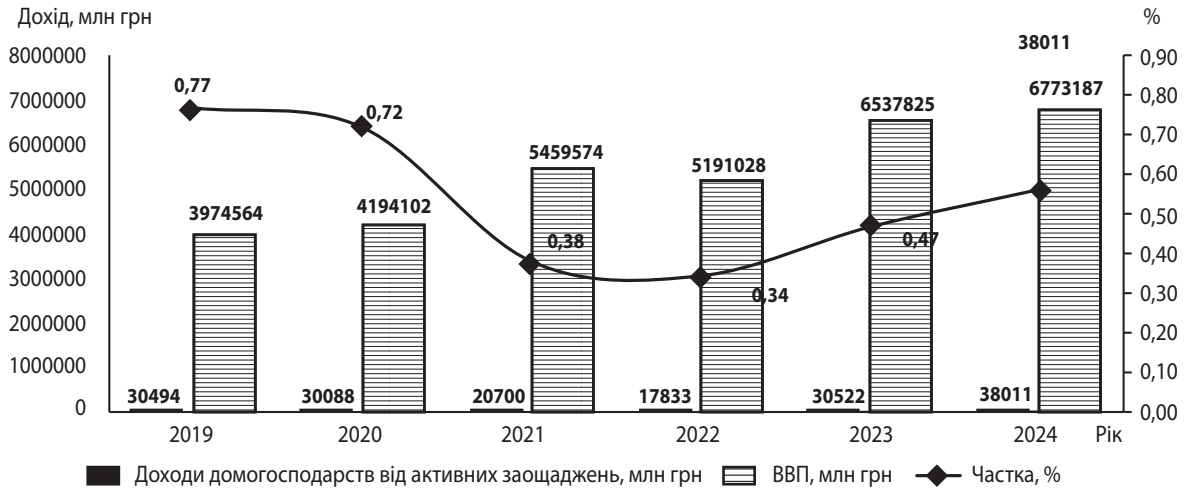

Рис. 2. Частка доходів домогосподарств від активних заощаджень у ВВП в Україні за 2019–2024 рр.

Джерело: складено авторами за матеріалами [11; 12]

нюється зменшенням доходів від заощаджень на тлі зростання ВВП. У 2021 році відбулося суттєве падіння частки до 0,38 %, викликане різким зростанням ВВП та скороченням заощаджень через пандемію та інфляцію. У 2022 році частка ще зменшилася до 0,34 %, що свідчить про низьку спроможність населення накопичувати кошти у складних воєнних умовах. У 2023 році частка підвищилася до 0,47 % завдяки різкому зростанню заощаджень, що перевищило темпи приросту ВВП. У 2024 році цей показник зріс до 0,56 %, що свідчить про поступове відновлення економіки та збільшення ролі заощаджень у її розвитку. Основними факторами впливу на частку доходів від активних заощаджень були рівень доходів домогосподарств, інфляція, довіра до фінансових інститутів та покращення економічної ситуації в країні. Важливу роль відіграли також державна політика та інвестиційні можливості. Зростання ВВП

у 2023–2024 роках у поєднанні зі збільшенням доходів від заощаджень свідчить про позитивний вплив економічної стабілізації.

Розгляд коефіцієнта еластичності доходів домогосподарств від активних заощаджень до ВВП дозволяє оцінити чутливість заощаджень до змін економічної активності (табл. 1).

Аналіз коефіцієнта еластичності доходів домогосподарств від активних заощаджень до ВВП показує зміну чутливості заощаджень до економічної активності. У 2020 році коефіцієнт становив -0,24, що свідчить про негативну реакцію заощаджень на зростання ВВП. Це пояснюється зменшенням доходів домогосподарств в умовах пандемії, що спонукало їх спрямовувати кошти на споживання. У 2021 році коефіцієнт еластичності знизився до -1,03, демонструючи суттєве скорочення заощаджень на тлі зрос-

Таблиця 1

Коефіцієнт еластичності доходів домогосподарств від активних заощаджень до ВВП в Україні за 2019–2024 рр.

Рік	Доходи домогосподарств від активних заощаджень, млн грн	Приріст, %	ВВП, млн грн	Приріст, %	Коефіцієнт еластичності доходів від заощаджень до ВВП
2019	30494	-	3974564	-	-
2020	30088	-1,33	4194102	5,52	-0,24
2021	20700	-31,20	5459574	30,17	-1,03
2022	17833	-13,85	5191028	-4,92	2,82
2023	30522	71,15	6537825	25,94	2,74
2024	38011	24,54	6773187	3,60	6,82

Джерело: складено авторами за матеріалами [11; 12]

тання економіки. У 2022 році коефіцієнт зріс до 2,82 через скорочення ВВП та незначне уповільнення темпів падіння заощаджень. У 2023 році еластичність залишалася високою (2,74), що відображає активне зростання заощаджень при поступовому відновленні економіки. У 2024 році коефіцієнт зріс до 6,82, демонструючи значну чутливість заощаджень до невеликого приросту ВВП. Основними факторами впливу були рівень доходів, стабільність ринку праці, очікування інфляції та доступність фінансових інструментів. Зростання еластичності у 2023–2024 роках свідчить про повернення довіри до економічних перспектив.

Доходи від операцій, пов'язаних із активними заощадженнями, в Україні оподатковуються за фіксованою ставкою 18 %, що регламентується п.167.5.1 Податкового кодексу України [13]. Такий підхід забезпечує єдині умови

оподаткування для різних фінансових інструментів, включаючи доходи від процентів на поточні та депозитні банківські рахунки, іменні ощадні сертифікати, а також вклади у кредитних спілках.

Оподаткування доходів від активних заощаджень є важливим інструментом наповнення бюджету держави, забезпечуючи стабільний потік податкових надходжень. Водночас високий рівень податкового навантаження може стримувати розвиток окремих фінансових інструментів, знижуючи їхню привабливість для домогосподарств. Аналіз надходжень до Державного бюджету з активних заощаджень дозволяє оцінити їхній внесок у фінансування державних видатків (табл. 2). Цей показник демонструє ефективність використання заощаджень для забезпечення економічної стабільності.

Таблиця 2

Динаміка надходжень до Державного бюджету з активних заощаджень в Україні за 2019–2024 рр.

Рік	ПДФО із активних заощаджень, млн грн	Приріст, %	Військовий збір із активних заощаджень, млн грн	Приріст, %	Надходження до Державного бюджету з активних заощаджень, млн грн	Приріст, %
2019	5489	-	457	-	5946	-
2020	5416	-1,33	451	-1,31	5867	-1,33
2021	3726	-31,20	311	-31,04	4037	-31,19
2022	3210	-13,85	268	-13,83	3478	-13,85
2023	5494	71,15	458	70,90	5952	71,13
2024	6842	24,54	570	24,45	7412	24,53

Джерело: складено авторами за матеріалами [11; 12]

Аналіз динаміки надходжень до Державного бюджету з активних заощаджень демонструє значні коливання протягом досліджуваного періоду. У 2019 році загальна сума надходжень становила 5946 млн грн, включаючи ПДФО та військовий збір. У 2020 році надходження зменшилися на 1,33 %, що можна пояснити зниженням активних заощаджень через економічну невизначеність, спричинену пандемією COVID-19. У 2021 році надходження скоротилися ще суттєвіше – на 31,19 %, через зниження доходів домогосподарств, високий рівень безробіття та скорочення економічної активності. У 2022 році спад тривав, і надходження зменшилися ще на 13,85%, що обумовлено воєнними діями, які негативно вплинули на фінансовий стан домогосподарств. У 2023 році відбулося значне зростання надходжень – на 71,13 %, що можна пояснити стабілізацією економіки, зростанням доходів домогосподарств та активізацією заощаджень. У 2024 році приріст продовжився, досягнувши 24,53 %, завдяки покращенню інвестиційного клімату та довіри до банківської системи. Зростання податкових надходжень у 2023–2024 роках свідчить про покращення адміністрування податків та ефективні заходи уряду з підтримки економіки.

Оцінка частки надходжень з активних заощаджень у податкових доходах Державного бюджету дозволяє зрозуміти, наскільки заощадження є стабільним джерелом податкових надходжень (рис. 3).

Частка надходжень до Державного бюджету з активних заощаджень у податкових надходженнях демонструє зміну ролі цих коштів у формуванні податкової бази. У 2019 році ця частка становила 0,74 %, однак у 2020 році знизилася до 0,69 % через незначне зменшення надходжень на тлі зростання загальних податкових доходів. У 2021 році частка скоротилася майже вдвічі – до 0,36 %, що було спричинено одночасним падінням заощаджень та зростанням податкових надходжень за рахунок інших джерел. У 2022 році частка стабілізувалася на рівні 0,37 %, однак залишалася низькою через вплив війни на економіку. У 2023 році показник зріс до 0,49%, що відображає часткове відновлення заощаджень та їхнього внеску у податкову базу. У 2024 році частка збільшилася до 0,50 %, що свідчить про зростання ролі заощаджень у загальних податкових доходах. Основними факторами впливу були динаміка доходів домогосподарств, податкове законодавство та загальна економічна ситуація.

Загалом, частка надходжень з активних заощаджень у податкових надходженнях Державного бюджету є низькою та свідчить про недостатнє залучення заощаджень домогосподарств до формування державних фінансів. Це є наслідком низької мотивації населення до інвестування власних заощаджень через обмежений доступ до вигідних фінансових інструментів, а також через економічні та соціальні фактори.

Рис. 3. Частка надходжень до Державного бюджету з активних заощаджень у податкових надходженнях Державного бюджету України за 2019–2024 рр.

Джерело: складено авторами за матеріалами [11]

Частка надходжень від активних заощаджень у загальних доходах Державного бюджету характеризує їхній вплив на фінансову стійкість держави (рис. 4). Цей показник демонструє роль заощаджень у забезпеченні фінансових ресурсів для реалізації державної політики.

Частка надходжень з активних заощаджень у загальних доходах Державного бюджету демонструє загальну тенденцію до зниження. У 2019 році вона становила 0,60 %, проте у 2020 році зменшилася до 0,55 %, що пояснюється зниженням надходжень з активних заощаджень та зростанням інших бюджетних доходів. У 2021 році частка

впала до 0,31 %, що було спричинено різким зниженням заощаджень та зростанням доходів бюджету за рахунок зовнішніх запозичень та інших джерел. У 2022 році частка скоротилася до 0,19 %, що відображає кризову ситуацію в економіці та необхідність уряду покладатися на зовнішню допомогу. У 2023 році частка зросла до 0,22 %, що свідчить про часткове відновлення заощаджень та стабілізацію бюджетних доходів. У 2024 році частка збільшилася до 0,28 %, відображаючи поступове повернення домогосподарств до накопичення коштів. Загалом частка надходжень з активних заощаджень в доходах Державного бюджету також

Рис. 4. Частка надходжень від активних заощаджень в доходах Державного бюджету в Україні за 2019–2024 рр.

Джерело: складено авторами за матеріалами [11]

є низькою, що вказує на обмежену роль цих заощаджень у забезпеченні фінансової стабільності країни.

Висновки. Аналіз заощаджень домогосподарств в Україні та їхнього впливу на економіку свідчить про нестабільність цього механізму, особливо в умовах кризових ситуацій. Внесок доходів від активних заощаджень у ВВП, податкові та загальні бюджетні надходження залишається відносно невеликим, що демонструє недостатню ефективність залучення цих ресурсів до економіки. Основними факторами впливу були економічна нестабільність, пандемія, військові дії, а також низький рівень довіри населення до фінансових інституцій.

Слабка еластичність заощаджень від змін ВВП підкреслює необхідність більш ефективного використання стимулюючих механізмів. Позитивна динаміка у 2023–2024 роках вказує на потенціал зростання заощаджень та їх більш активне використання в економіці. Загалом, активізація залучення заощаджень може стати важливим чинником сталого економічного зростання та фінансової стабільності.

Для вдосконалення механізму залучення заощаджень домогосподарств до економіки України необхідно впроваджувати комплексні заходи. Перш за все, варто забезпечити стабільність фінансової системи та підвищити довіру населення до банківських установ шляхом посилення регулювання та нагляду.

Створення нових фінансових продуктів, які б відповідали потребам різних категорій населення, може підвищити рівень заощаджень. Важливо також стимулювати інвестиційну активність через податкові пільги та субсидії на певні види економічної діяльності. Впровадження освітніх програм для населення щодо управління фінансами сприятиме зростанню фінансової грамотності та активнішому використанню заощаджень. Держава повинна заохочувати співпрацю між банками, страховими компаніями та інвестиційними фондами для створення нових механізмів залучення коштів. Загалом, необхідно створювати умови для інтеграції заощаджень населення у продуктивний сектор економіки.

Подальші дослідження можуть бути спрямовані на оцінку довгострокового впливу заощаджень домогосподарств на інвестиційну активність та фінансову стійкість України. Важливим напрямком є також аналіз міжнародного досвіду для адаптації успішних практик до умов вітчизняної економіки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Береславська О. І., Козій Н. С. Банківські заощадження домогосподарств: структура, динаміка, тенденції під час кризових станів економіки України. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія"*. 2023. № 28. С. 45–51.
2. Гудзь Т. Прогнозування рівня трансформації заощаджень вітчизняних домогосподарств в інвестиційний капітал. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2020. № 1–2. С. 105–118.
3. Коваленко В. В. Макроекономічні чинники мотивації домогосподарств до заощаджень. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2020. № 3–4. С. 59–68.
4. Копилук О. І., Музичка О. М. Концептуальні підходи до трансформації заощаджень домогосподарств у інвестиції. *Бізнес Інформ*. 2021. № 6. С. 65–71.
5. Лозиченко О. М. Основні бар'єри забезпечення зростання заощаджень домогосподарств в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 24. С. 98–102.
6. Мельник Л. М., Дума В. Л., Яковчук О. В. Роль заощаджень населення у формуванні інвестиційного потенціалу країни. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування*. 2020. № 4. С. 196–206.
7. Синиця М. А. Споживчі витрати та проблеми заощаджень економічних суб'єктів в умовах економічних шоків: поведінковий аспекти. *Наукові записки НаУКМА*. 2022. № 1. С. 87–93.
8. Третьякова О. В., Харабара В. М., Дзюба О. О. Діяльність банківських установ по залученню заощаджень домогосподарств: проблеми та напрями вирішення. *Молодий вчений*. 2022. № 10. С. 91–95.
9. Шапошников К. С., Крилов Д. В., Лозиченко О. М. Роль заощаджень домогосподарств у розвитку національної економіки. *Галицький економічний вісник*. 2022. № 3. С. 5–14.
10. Шкварчук Л. О., Слав'юк Р. А. Оцінювання взаємозв'язків економічного зростання та заощаджень. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. 2023. № 1. С. 86–95.
11. Державний веб-портал бюджету для громадян Open Budget. URL: <https://openbudget.gov.ua/>
12. ВВП України // МІНФІН. URL: <https://index.minfin.com.ua/economy/gdp/>
13. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

REFERENCES

- Bereslavska, O. I., and Kozii, N. S. "Bankivski zaoshchadzenia domohospodarstv: struktura, dynamika, tendentsii pid chas kryzovykh staniv ekonomiky Ukrainy" [Household Bank Savings: Structure, Dynamics, Trends During the Crisis of the Ukrainian Economy]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia"*, no. 28 (2023): 45-51.
- Derzhavnyi veb-portal biudzhetu dlia hromadian Open Budget. <https://openbudget.gov.ua/>
- Hudz, T. "Prohnozuvannia rivnia transformatsii zaoshchadzen vitchyznianskykh domohospodarstv v investytsiinyi kapital" [Forecasting the Level of Transformation of Domestic Household Savings Into Investment Capital]. *Naukovyi visnyk Odeskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu*, no. 1-2 (2020): 105-118.
- Kopyliuk, O. I., and Muzychka, O. M. "Kontseptualni pidkhody do transformatsii zaoshchadzen domohospodarstv u investytsii" [ENGLISH_UA Conceptual Approaches to Transforming Household Savings into Investments]. *Biznes Inform*, no. 6 (2021): 65-71.
- Kovalenko, V. V. "Makroekonomichni chynnyky motyvatsii domohospodarstv do zaoshchadzen" [Macroeconomic Factors Motivating Households to Save]. *Naukovyi visnyk Odeskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu*, no. 3-4 (2020): 59-68.
- [Legal Act of Ukraine] (2010). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
- Lozychenko, O. M. "Osnovni bariery zabezpechennia zrostan- nia zaoshchadzen domohospodarstv v Ukraini" [Main Barriers to Ensuring the Growth of Household Savings in Ukraine]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 24 (2023): 98-102.
- Melnyk, L. M., Duma, V. L., and Yakovchuk, O. V. "Rol zaoshchadzen naseleennia u formuvanni investytsiinoho potentsialu

krainy" [The Role of Household Savings in Shaping the Country's Investment Potential]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu vodnoho hospodarstva ta pryrodokorystuvannia*, no. 4 (2020): 196-206.

Shaposhnykov, K. S., Krylov, D. V., and Lozychenko, O. M. "Rol zaoshchadzen domohospodarstv u rozvytku natsionalnoi ekonomiky" [The Role of Household Savings in the Development of the National Economy]. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*, no. 3 (2022): 5-14.

Shkvarchuk, L. O., and Slaviuk, R. A. "Otsiniuvannia vzaiemozv'язkiv ekonomichnoho zrostannia ta zaoshchadzen" [Assessing the Relationship Between Economic Growth and Savings]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhnika"*, no. 1 (2023): 86-95.

Synytzia, M. A. "Spozhyvchi vytraty ta problemy zaoshchadzen ekonomichnykh subiektiv v umovakh ekonomichnykh shokiv: povedinkovi aspekty" [Consumer Spending and Savings Problems

of Economic Agents in Conditions of Economic Shocks: Behavioral Aspects]. *Naukovi zapysky NaUKMA*, no. 1 (2022): 87-93.

Tretiakova, O. V., Kharabara, V. M., and Dziuba, O. O. "Diialnist bankivskykh ustanov po zaluchenniu zaoshchadzen domohospodarstv: problemy ta napriamy vyrishennia" [Activities of Banking Institutions to Attract Household Savings: Problems and Solutions]. *Molodyi vchenyi*, no. 10 (2022): 91-95.

"VVP Ukrainy" [Ukraine's GDP]. MINFIN. <https://index.minfin.com.ua/economy/gdp/>

Стаття надійшла до редакції 02.03.2025 р.

Статтю прийнято до публікації 16.03.2025 р.